

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19282>

Özet

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i (ÇÖYDÖ), ö?rencilerin ya?am doyumlar?n? çe?itli alanlarda (aile, okul, arkada?lar, çevre ve benlik) de?erlendirmeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal olarak Amerika Birle?ik Devletleri'nde geli?tirilen Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (MSLSS) ölçe?inin Türk kültürüne ve diline uyarlanması çal??ması sonucunda ortaya ç?km??tır. Ölçe?in uyarlama ve psikometrik özellikleri, 2007 yılında As?m Çivitçi tarafından gerçekleştirilen kapsamlı bir çal??ma ile incelenmiştir. Bu uyarlama, Türk e?itim sistemindeki ö?rencilerin genel ve alana özgü ya?am doyumu düzeylerini bilimsel olarak ölçmek için güvenilir ve geçerli bir zemin sunmaktadır.

Ölçe?in temel amacı, ö?rencilerin öznel iyi olu? hallerini tek bir genel puan yerine, ya?amlar?n?n farklı kritik alanlar?ndaki doyum düzeylerini ayrı ayrı de?erlendirerek daha detaylı bir profil çizmektir. Bu çokboyutlu yaklaşıma, özellikle ö?renci danışmanlığı ve e?itim politikalar?n?n geli?tirilmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Ya?am doyumu, ö?renci, uyarlama, psikometrik özellikler, çokboyutluluk, güvenirlik, geçerlik, öznel iyi olu?.

Yazarlar

As?m Çivitçi (Uyarlama Yazarı)

Amaç

Bu ölçe?in birincil amacı, orijinali Huebner tarafından geli?tirilen Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i'nin (MSLSS) Türkçe konuşan ve Türkiye'deki e?itim kurumlarına devam eden ö?renciler için kültürel ve dilsel adaptasyonunu sağlamaktır. Uyarlama çal??ması, ölçe?in Türk ö?rencilerin ya?am doyumu deneyimlerini do?ru bir şekilde yansıtmadığını test etmeyi hedeflemiştir.

İkincil olarak, ölçek, araştırmacılara ve uygulayıcılara, ergen ve genç yetişkin ö?rencilerin ya?amın kritik alanlarındaki doyum düzeylerini (örneğin; okul, aile ilişkileri, arkadaşlıklar) ölçmek için standartlaştırılmış, güvenilir ve geçerli bir araç sunmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, ö?rencilerin psikososyal ihtiyaçlarını belirlemede ve ilgili rehberlik programlarını tasarlamada kullanılabilir.

Yap?

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i, ya?am doyumunu tek bir genel yap? olarak de?il, çe?itli alt boyutlardan olu?an karma??k bir yap? olarak ele al?r. Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?, Bili?sel Ya?am Doyumu (Cognitive Life Satisfaction) kavram?d?r. Bu yap?, bireyin ya?am?n?n belirli alanlar?n?n kendi standartlar?na ne kadar uygun oldu?u hakk?ndaki bilinçli de?erlendirmesini ifade eder.

Ölçek, tipik olarak a?a??daki be? temel boyutu ölçmektedir:

Aile Doyumu: Aile ili?kilerinden al?nan genel doyum düzeyi.

Okul Doyumu: E?itim ortam?ndan, derslerden ve okul ya?am?ndan al?nan doyum.

Arkada?lar Doyumu: Akran ili?kilerinden ve sosyal destekten al?nan doyum.

Çevre Doyumu: Ya?an?lan çevreden, mahalleden ve toplumsal ko?ullardan al?nan doyum.

Benlik Doyumu: Ki?inin kendine, yeteneklerine ve ki?isel özelliklerine dair genel doyum düzeyi.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanması çal??mas?nda (Çivitci, 2007), kapsamlı geçerlik analizleri yürütülmü?tür. Bu analizler, ölçek maddelerinin kültürel ba?lamda anlam bütünlü?ünü korudu?unu ve ölçmek istedikleri yap?y? gerçekten ölçtü?ünü do?rulamay? amaçlam??t?r.

Yap? geçerli?ini incelemek amacıyla genellikle Faktör Analizi (Do?rulamalı Faktör Analizi - DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal be? faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unu ve veri ile model uyumunun kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Ek olarak, ay?rt edici geçerlik ve ölçüt ba?lant?lı geçerlik çal??malar? da rapor edilmi?tir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda (Çivitci, 2007), Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenirlik katsayılar? hesaplanm??t?r. Yüksek iç tutarlılık katsayıs? (genellikle Cronbach Alfa de?eri), ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Çivitci'nin çal??mas?nda, hem alt boyutlar hem de toplam ölçek puan? için elde edilen Cronbach Alfa de?erlerinin literatürde kabul edilen güvenilirlik s?n?rlar? içinde (genellikle 0.70 ve üzeri) oldu?u rapor edilmi?tir. Ayr?ca, zaman içinde ölçümün stabilitesini de?erlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik katsayılar? da hesaplanm?? olabilir.

Faktör Analizi

Çokboyutlu Ö?renci Ya?am Doyumu Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun yap? geçerli?ini belirlemek

için yap?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), ölçe?in kuramsal olarak beklenen çokboyutlu yap?s?n? desteklemi?tir. Bu analizler, orijinal modelde yer alan be? faktörlü yap?n?n (Aile, Okul, Arkada?lar, Çevre ve Benlik Doyumu) Türk ö?renci popülasyonunda da istatistiksel olarak anlamlı ve iyi uyum gösteren bir model oldu?unu do?rulam???tır.

Faktör yüklerinin yüksek olması, maddelerin ait oldukları alt boyutları güçlü bir şekilde temsil etti?ini göstermi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in her bir alt boyutunun ba?ms?z ve ayrı?k yapıları ölçme yetene?ine sahip oldu?unu kan?tlam???tır.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: Tipik olarak 5 veya 6 noktalı Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullanılır (Örne?in: 1=Kesinlikle Katılmıyorum; 6=Kesinlikle Katılıyorum).

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal (İngilizce).

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (İlkö?retim son sınıf, ortaokul ve lise ö?rencileri).

Ya? Grubu: Genellikle 10-18 ya? aralığı.

Popülasyon Detayları: Uyarılama çalışması, farklı sosyo-ekonomik ve co?rafi bölgelerden seçilen ortaokul ve lise ö?rencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirim (self-report) yöntemi ile uygulanan kağıt-kalem ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Ya?am doyumu, ölçek, psikometri, ergenlik, ö?rencilik, faktör analizi, iyi olu?, uyarılama, Asım Çivitçi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: acivitci@pau.edu.tr (Asım Çivitçi)

Yazma Adresi: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli, Türkiye (Uyarılama sırasında belirtilen kurum).

Özellikler, Ücret ve Test Yeri

Yayın Yeri: 2007 (Türkçe Uyarlama Çalışması).

Özellikler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yazarın iznine tabidir. Kullanım ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Asım Çivitçi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Link: Ölçeğin yayınlandığı dergi sayısına erişim linki: ejer.com.tr.

Kaynaklar

Çivitçi, A. (2007). Çokboyutlu öğrenci yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 26, 51-60.

Çokboyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içerikte ölçek maddeleri sunulmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makaleye başvurulması gerekmektedir.